

Tollbamondás (Erdélyi megyei)

„Verecke híres útján jöttem én”

A tollbamondás címéül választott idézet Ady Endre Góg és Magóg fia vagyok én ... című verséből való. Ebben a hónapban emlékezünk a költő halálának 100. évfordulójára.

A költő 1877. november 22-én Erdély északi részén, a Szilágyságban, Érmindszenten született, melyet ma Adyfalvának neveznek. Az Ady család elszegényedett köznemesi – a költő szavaival – bocskoros, hétszilvafás familia volt.

Középiskoláit Nagykárolyban és Zilahon végezte. Zilahon írta első verseit, prózai kísérleteit. Érettségi után a debreceni jogakadémiára iratkozott be. Első írásait a *Debreceni Hírlap*, a *Debreceni Főiskolai Lapok* és a *Debrecen* című lapokban publikálta. Itt jelent meg első verseskötete is *Versek címmel* 1899-ben.

1900-tól Nagyváradon a *Szabadság*, majd a *Nagyváradai Napló* munkatársa lett. Nagyvárad ekkor a magyar kultúra és szellemi élet egyik központja volt. Irodalmi társaságot alapítottak, melyben Ady is aktívan részt vett. Nagyváradon ismerkedett meg nagy szerelmével, Lédával. A vele való kapcsolata új távlatokat nyitott meg az ifjú publicista-költő előtt: Párizst, a modern európai szellemiség megismerését. Innen indult el Pablo Picassónak, Kassák Lajosnak és más művészeknek a karrierje is.

A *Nyugat* megindulása a költő számára a védelmet is nyújtó bázist jelentette: élete végéig főmunkatársa volt az irodalmi folyóiratnak. 1914-ig évente jelentek meg kötetei: pl. az Új versek 1906-ban, a Vér és arany 1907-ben az Illés szekeren 1908-ban stb. Ezek közül legkiemelkedőbb az Illés szekeren című könyve, amelyben új témaként jelentek meg istenes és forradalmi versei.

Költészetére elsősorban a francia impresszionista-szimbolista költők, Verlaine és Baudelaire hatottak. Ady költészetében a tradicionális nyelvi és képi elemek mellett hangsúlyosabbak az egyedi képek és jelképek, melyeket a költő a verseiben nagy kezdőbetűvel jelzett (pl. Élet, Ugar, Ősz, Pénz stb.). Szimbólumai egymással összekapcsolódva sajátos rendszert alkotnak.

Ady költészete sok szállal kötődik a magyar irodalmi hagyományhoz is. Példaképének vallotta Petőfi Sándort és Vajda Jánost, de szemléletére, nyelvére, stílusára hatott Kölcsey, Csokonai és Balassi is.

Általánosan érvényes Ady költészetének újításaira a vers képi világának és nyelvének a megújítása: a rendszert alkotó szimbólumvilág, az erős képesség és az egyéni szóalkotások.